

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Фінансів

(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____

(підпис)

“ ___ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньо-професійною програмою **Фінанси, фінансовий менеджмент**
та страхування

(назва програми)

на тему: «Формування та управління фінансовими ресурсами комерційних
банків»

(назва теми)

Виконавець:

студентка 41 групи факультету ФБС
Расторгуєва Людмила Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шуліченко Тетяна Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ОСНОВ УПРАВЛІННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	5
1.1 Структура та економічний зміст фінансових ресурсів комерційних банків.....	5
1.2 Сутність та завдання фінансових ресурсів як об'єкту фінансового менеджменту.....	10
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АТ КБ "ПриватБанк"	15
2.1 Загальна характеристика АТ КБ "ПриватБанк"	15
2.2 Розвиток та формування власних активів АТ КБ "ПриватБанк".....	19
2.3 Розвиток та динаміка загальних активів та пасивів АТ КБ "ПриватБанк". Значення та вага активних та пасивних ресурсів у формуванні фінансових ресурсів банку.....	22
РОЗДІЛ 3. ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	37
3.1 Утворення та організація ресурсної бази комерційних банків у сучасних умовах.....	37
3.2 Стратегії подолання проблем та удосконалення структури і формування фінансових ресурсів.....	44
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	57

ВСТУП

У сучасному світі комерційні банки відіграють ключову роль у функціонуванні фінансової системи, забезпечуючи кредитування, залучення та управління фінансовими ресурсами. Формування та ефективне управління цими ресурсами стає стратегічно важливим завданням для забезпечення стабільності та прибутковості банківської діяльності.

Актуальність теми. Проблеми ресурсного забезпечення діяльності комерційних банків тісно пов'язані з економічними процесами та функціонуванням суб'єктів господарювання. Залежність між обсягом, складом ресурсів та досягнутими результатами діяльності банків визначає їхню конкурентоспроможність та стабільність у глобальному фінансовому середовищі.

Мета дослідження. Ця дипломна робота має на меті дослідити процеси формування та управління фінансовими ресурсами комерційних банків з урахуванням сучасних тенденцій та викликів фінансового ринку. Основними об'єктами дослідження є стратегії формування ліквідності, управління ризиками, оптимізація активно-пасивного управління, залучення фінансових ресурсів та використання сучасних технологій у процесах управління банківськими ресурсами.

У контексті глобалізації та посилення конкуренції на фінансовому ринку, важливо розглянути стратегічні підходи до оптимізації балансу між ризиками та доходами, враховуючи вплив змін у регулятивному середовищі та інноваційних технологій. Дослідження цих питань сприятиме розумінню сучасних викликів та можливостей для комерційних банків у сфері формування та управління фінансовими ресурсами.

Зазначена робота має на меті не лише теоретичний аналіз, а й практичне застосування отриманих знань для розробки рекомендацій щодо покращення процесів управління фінансовими ресурсами комерційних банків. Результати даного дослідження можуть стати корисною основою для прийняття стратегічних управлінських рішень у сфері фінансового менеджменту банківських установ.

Щоб досягти поставленої мети, в роботі необхідно порушити наступні завдання:

- розглянути теоретичну сутність фінансових ресурсів банківських установ та способи їх формування;
- розглянути типи ресурсів банків;
- розглянути нормативну базу регулювання ресурсної бази банківських установ України;
- аналіз стану ресурсної бази банків України;
- проаналізовані ресурси та управління ними на прикладі АТ КБ "ПриватБанк";
- розглянути проблеми формування ресурсів комерційних банків та шляхи вдосконалення управлінням ресурсами банків.

Предметом дослідження є структура та управління ресурсами комерційних банків .

Об'єктом дослідження є діяльність комерційних банків на фінансових ринках щодо мобілізації ресурсів.

Методи дослідження, що були використані в даному дослідженні: у процесі роботи використовувалися такі методи досліджень як узагальнення, вибірка, системна оцінка, порівняння.

Обсяг та структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку джерел, що були використані. Загальний обсяг роботи – 60 сторінок, основний зміст викладений на – 53 сторінках. Робота містить: 6 таблиць, 8 діаграм, 3 рисунки; 41 використаних джерела.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було узагальнено теоретичні та методичні засади управління дохідністю і ліквідністю комерційного банку з метою забезпечення фінансової стійкості. Проведено аналіз фінансової стійкості АТ КБ «Приватбанк» та запропоновано шляхи вдосконалення управління дохідністю і ліквідністю цього банку для підвищення його фінансової стійкості. В результаті виконаної роботи були зроблені наступні висновки.

Загальні висновки щодо формування та управління фінансовими ресурсами комерційних банків можуть бути наступними:

1. Ліквідність банку є ключовим аспектом його фінансової стійкості. Банк повинен мати достатню кількість ліквідних активів, щоб задовольнити потреби клієнтів у грошових коштах.
2. Забезпеченість кредитів також є важливим фактором, який впливає на фінансову стійкість банку. Банк повинен ретельно оцінювати кредитний ризик перед наданням позики та мати достатні резерви для покриття можливих неплатежів.
3. Рентабельність активів та капіталу є показниками ефективності діяльності банку. Вони вказують на здатність банку генерувати прибуток з вкладених коштів.
4. Власний капітал банку є важливим елементом його фінансової стабільності. Високий рівень власного капіталу дозволяє банку витримувати фінансові труднощі і забезпечує додатковий резерв для покриття можливих збитків.
5. Ефективне управління фінансовими ресурсами включає оптимальне використання активів та пасивів, контроль за ризиками, аналіз фінансових показників та прийняття стратегічних рішень для досягнення мети банку.

Враховуючи ці аспекти, комерційний банк може досягти фінансової стабільності, забезпечити свою довгострокову прибутковість і задовольнити потреби своїх клієнтів.

Проаналізувавши теоретичні аспекти дохідності та ліквідності банку, ми визначили, що вони мають безпосередній вплив на рівень його фінансової стійкості. Фінансова стійкість банку – це якісна динамічна інтегральна характеристика, що відображає здатність банку ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток через трансформацію ресурсів і мінімізацію ризиків, враховуючи вплив зовнішніх і внутрішніх факторів.

Аналіз існуючих методичних підходів до оцінки фінансової стійкості банків, що застосовуються у вітчизняній та зарубіжній практиці, показує наявність суттєвих розбіжностей як у складових фінансової стійкості, так і в показниках для її оцінки. На нашу думку, система показників має визначатися факторами, що впливають на фінансову стійкість банку. Основними складовими оцінки є: достатність капіталу, прибутковість банку, ліквідність, якість активів і пасивів.

Для забезпечення фінансової стійкості комерційні банки повинні застосовувати прогресивні методи, спрямовані на підвищення рівня капіталізації, поліпшення якості активів і фінансового менеджменту, а також оптимізацію управління активами і зобов'язаннями. Управління фінансовою стійкістю комерційних банків передбачає об'єктивне визначення її поточного та бажаного стану, скоординоване управління фінансами банківської установи, та вибір таких управлінських рішень, які сприятимуть фінансовій стійкості.

Механізм управління фінансовою стійкістю є динамічним і потребує постійного розвитку. Важливо враховувати конкретні економічні умови, в яких функціонує банк, і відповідно до змін в економічному середовищі вносити корективи до механізму управління фінансовою стійкістю.

Протягом 2021-2023 років ліквідність балансу досліджуваного банку показувала тенденцію до зростання. Забезпеченість кредитів зменшувалась, а резерви

зростали, що призводило до збільшення ризикованості діяльності банку. Рентабельність активів та капіталу значно зросли, а також показники дохідності збільшилися. Завдяки збільшенню власного капіталу надійність банку також покращилась.

Важливо відзначити, що протягом аналізованого періоду банк мав достатньо високий рівень дохідності, який дозволяв йому виконувати свої зобов'язання по платним пасивам у довгостроковому перспективі. Таким чином, можна стверджувати, що «ПриватБанк» мав нормальну фінансову стійкість протягом 2021-2023 років. Це характеризується стабільною діяльністю, відсутністю неплатежів або затримок у виконанні своїх зобов'язань і стабільною рентабельністю.

Враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що фінансові ресурси відіграють вирішальну роль в діяльності банківських установ, адже від їх стану залежить успішність банківської діяльності та розвиток банківської системи України загалом. Трагування банківських фінансових ресурсів визначається специфікою діяльності банків, які, з одного боку, виступають як фінансові інститути, що беруть участь у перерозподілі фінансових ресурсів, а з іншого — як суб'єкти господарювання, що використовують фінансові ресурси у своїй діяльності.

Пропонуємо визначати фінансові ресурси банку як грошові ресурси, що формуються за рахунок власних та залучених джерел і використовуються у банківській діяльності. Банківські ресурси класифікують за терміном використання, джерелами формування та характером залучення. Запропонована класифікація є всебічною і охоплює різні джерела формування фінансових ресурсів, що дозволяє простежити причинно-наслідкові зв'язки у процесі їх формування та здійснювати заходи щодо збільшення обсягів таких ресурсів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в узагальненні концепцій відомих авторів щодо визначення поняття «фінансові ресурси банку». Крім того, було запропоновано комплексну класифікацію джерел формування банківських

фінансових ресурсів. Практична значимість дослідження полягає в тому, що основні висновки та результати можуть бути застосовані при розробці механізму залучення фінансових ресурсів банківськими установами України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко В. Знецінення ліквідності банків. Вісник Національного банку України. 2016. № 9. С. 26–29.
2. Банківські операції : [підручник] / За ред. д. е. н., проф. О.В.Дзюблюка ; 2-ге вид., випр. і доп. – Тернопіль : Терно-граф, 2013. – 688 с
3. Бібліотека BukLib.net. Аналіз фінансової стійкості. URL: <https://buklib.net/books/29141/> (дата звернення 20.05.2024).
4. Бібліотека BukLib.net. Оцінка ефективності діяльності. URL: <https://buklib.net/books/28334/> (дата звернення 05.05.2024).
5. Бутинець Ф.Ф. Аналіз діяльності комерційного банку. Житомир: ПП «Рута». 2015. С. 384.
6. Вовканич А.І. Особливості формування ресурсів комерційних банків / А.І. Вовканич // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. – 2010. - №2(8). – С. 157-164.
7. Галіцейська Ю. Ресурсна база комерційних банків: сучасний стан та можливі напрями оптимізації. / Вісник ТДЕУ. - 2006р. - №3, Глоссарий банківських термінів / Под ред. С.И. Кумок. - М.: Моск. фин. об-ние, 1994.
8. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності. К.: КНЕУ. 2017. 599 с.
9. Гладких Д.М. Проблеми залучення довгострокових депозитів фізичних осіб в Україні та напрями їх вирішення. Бізнес Інформ. 2021. №9. С. 202–207. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-9-202-207> (дата звернення: 14.05.2024).
10. Глущенко Я., Корогодова О., Моїсеєнко Т., Сосновська О., Черненко Н. Фактори консолідації капіталу в банківському секторі в умовах індустрії 4.0 та COVID-19. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 3. С. 4–14.
11. Деньги, кредит, банки: Учебник / Под ред. О.И. Лаврушина. - М.: Финансы и статистика, 1999. - 448 с.

12. Дяконов І.І. Теоретичні аспекти і класифікація депозитних ресурсів комерційних банків [Електронний ресурс] / І. І. Дяконов. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/>
13. Жуков Е.Ф. Банківська справа. Показники рентабельності. 2015. URL: stud.com.ua/61233/bankivska_sprava/pokazniki_rentabelnosti (дата звернення 29.11.2020).
14. Звіт АТ КБ «ПриватБанк» 2023 рік. URL: <https://static.privatbank.ua/files/Richnyy+zvit+za+2023.pdf>
15. Землячов С.В. Сутність, джерела формування та значення ресурсної бази комерційних банків [Електронний ресурс] / С.В. Землячов // Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvfb/2009_3/Magazine_03_09_st12_pp68-74.pdf (дата звернення 19.05.2024)
16. Коваль С.Л. Формування фінансових ресурсів комерційних банків / С.Л. Коваль // Фінанси України. — 2004. - №7. – С. 110-115.
17. Мельничук Н.Ю., Ковальчук С.С. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. № 1. С. 163–167.
18. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні. Методика, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28.11.2001 р. № 489. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09>.
19. Міністерство Фінансів України. АТ КБ «ПриватБанк», станом на 01.01.2022. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA_01_01_2022.pdf
20. Міністерство Фінансів України. АТ КБ «ПриватБанк», станом на 01.01.2023. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82_01_01_2023.pdf

21. Міністрство Фінансів України. АТ КБ «ПриватБанк», станом на 01.10.2023. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82_01_10_2023.pdf
22. Остапишин Т.П. Основи банківської справи: Курс лекцій. - К.: МАУП, 1999. - 112 с.
23. Панова Г.С. Анализ финансового состояния коммерческого банка. - М.: Финансы и статистика, 1997. - 272 с.
24. Присяжнюк О.П. Джерела формування та зміцнення ресурсної бази комерційних банків в Україні [Електронний ресурс] / О.П. Присяжнюк // Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – 2011.- №31. - Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_31/11_31_27.pdf.
25. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 грудня 2000 р. 2121-III. URL: www.portal.rada.gov.ua.
26. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» 2021 рік. URL: https://static.privatbank.ua/files/doc2_09092022.pdf?_gl=1*1wmkok*_gcl_au*MtkzNDUxNTIyNy4xNzE2NzQ0NDA5*_ga*MjY1ODE4NjY1LjE3MDcxNDgzNzA.*_ga_C7N2L9Ycq9*MTcxNjkzMjM3Ni4xOS4xLjE3MTY5MzI1NDAuNjAuMC4w
27. Річний звіт АТ КБ «ПриватБанк» 2022 рік. URL: https://static.privatbank.ua/files/dod1_01052023_2022.pdf
28. Роуз П.С. Банковский менеджмент / П.С. Роуз ; пер. с англ. 2-го изд. – М. : Дело Лтд, 1995. – 768 с.
29. Сабат В.Б. Капіталізація банків та напрями її підвищення. Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення : матеріали Наукової конференції студентів. Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2020. 316 с. URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovo_Doslidna_Chastyna/Docs/2020.08.22_STUD_ZBIRNIK_2020_RIK.pdf#page=114

(дата звернення: 19.05.2024)

30. Склеповий Є. В. Складові стійкості комерційного банку / Фінанси України. 2017.- № 5.- С.138-143
31. Смиковська А. С., Грушко В. І. Фінансова стійкість банку, її оцінка та шляхи підвищення / Фінанси АПК. 2019. С. 351-355. – URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materialikonferentsij/grushko_0009.pdf.
32. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М. : Соцэкгиз, 1962. – 684 с.
33. Смовженко Т. Грунтовний розвиток дослідження фінансового сектору України в контексті сучасної світової фінансової архітектури. Вісник Національного банку України. 2020. №7 (173). С.52-55.
34. Устинко О. Рекапіталізувати потрібно слабкі банки, але системні. URL: www.intermedia.org.ua/news/info/75948 (дата звернення 22.05.2024).
35. Фостяк В., Танчак Я., Другова В., Алексєєв І., Бондарчук М. Депозитна політика банків України в умовах пандемії COVID-2019. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 3. С. 15–24.
36. Чиж Н. М., Дзямулич М. І., Урбан О. А. Управління власним капіталом банку: проблеми та перспективи. Економічний форум. 2016. № 2. С. 310–314.
37. Чмутова І. М. Концептуальні положення управління фінансовою стійкістю банку з використанням засобів фінансового інжинірингу / Управління розвитком. 2015. № 4 (182). С. 6–13.
38. Шевцова М.Ю Оптимізація формування ресурсної бази банку / М.Ю. Шевцова, Г.Е. Бурчак // Вісник Днепропетровського університету. Серія “Економіка”. - 2011. - № 5(3). - С. 161-170.
39. Шелудько Н. До визначення фінансової стійкості комерційного банку / Вісник Національного банку України. 2015. № 3. С.40-44.
40. Шіллер Р. І. Фінансова стійкість комерційного банку та шляхи її зміцнення Київ: Наук. думка, 2008. 158 с.
41. Щербакова Г.М. Аналіз та оцінка банківської діяльності / Г.М.Щербакова. К. 2017. 464с.